

मथुरा साय्मिया ‘खालु’ निसें ‘मिजला’ तक

• केशरमान ताम्राकार

हनेबहःम्ह आख्यानकार भाजु मथुरा साय्मिया दकलय् लिपांगु सफू ‘खालु’ व ‘मिजला’ खः । ‘खालु’ नेपाल संवत् ११३६ चिल्लागा २७ बुधबार खुन्हु पिदन सा ‘मिजला’ नेपाल संवत् ११३७ चिल्लागा ४ कुन्हु पिदनी । थ्व निगू सफू पिदने न्ह्यः वय्‌कलं तसकं न्ह्याइपुक्क सिरपाःया ब्यवस्था नं याना दिल - व नं थौंकन्हे तसकं लोकंह्वाःगु सामाजिक संजाल ख्वाः सफू अर्थात फेसबुकपाखें । अथे हे ‘खालुया सवाः’ सफू उलेज्या जूबलय् नं न्याद्व दांया सिरपा नं तया दिल । थुगु सिरपा सफुतिइ दुथ्याःपिं ११६ म्ह मध्ये ११४ म्ह च्वमितय् दथुइ गोलाप्रथां ल्ययाः छम्हेसित बीगु पुरस्कार खः ।

‘खालु’या मू नकिं मयूजु मिस्रीया वर्ष गुलि खः धकाः न्यंगु न्ह्यसःया पाय्छि लिसः २९ दँ बियाः ४००० तका जिं त्याका । अथे हे ‘खालुया सवाः’ सफू पितब्वज्या जूगु समारोहसं गोलाप्रथां चायेकूगु चिठ्ठाय् नं जिगु हे नां लिकया बिल मचाम्ह मयूजु निशा पाखें, अले भाजु मथुरा साय्मिजुं तसकं लय्‌ताया जिगु नां घोषणा यानादिल । अले धया नं दिल,‘थ्व छगू coincidence धायेला...? गबलें गबलें फेसबुकया मेसेजय् खँ जू । वय्‌कःलिसे ख्वाः थें नी थें खँ ल्हायेगु । आः वय्‌कलं सिरपा नं त्याकादिल ।’ जिगु नां पिहाँ वयेवं दर्शक भाजु मयूजुपिनिगु हालाहःगु सः नं तायेदत ‘का... आः हानं केशरमानयात हे लात ।’ थ्व छगू न्ह्याइपुगु सः नं खयेफु । अले थःत सिरपा मलागुलि म्हाइपुयाः हालाहःगु नं जुइफु । निगू समारोहस जिं ब्वति काये मफुसां जिगु प्रतिनिधिकथं जिमि म्ह्याय्‌चा सुलोचना ताम्राकारं सिरपा लःल्हाना काल - व हे थासय् व हे दबुली, अले व हे नांजाम्ह आख्यानकार भाजु मथुरा साय्मिपाखें ।

निगू च्याप्टर क्वचाल । स्वंगू च्याप्टर वल - मेगु ताहाःगु बाखं सफू । छगू यौन मनोविश्लेणात्मक बाखं सफू व हे च्वमि, उपन्यासकार भाजु मथुरा साय्मिया । वय्‌कःया ज्याजंको समारोह दिंयात तातुनाः पिथनेगु ताहाः बाखंया मूनकिं मयूजुया नां मालेगु । च्वमिभाजुं बाखं च्वयेगु ज्या न्ह्याके धुंकल । मयूजुया नां नं छुइ धुंकल । तर सुनानं मस्यू व मयूजुया नां मात्र वय्‌कलं जक । अले वय्‌कलं धया नं दिल, ‘उगु सफू यौन मनोविज्ञानया छगू स्याचूगु दस्तावेज जुइ ।’ छगू तसकं कौतुहलता हल । थ्व बाखं तसकं ग्यानापूगु बाखं जक जुइगु मखुला ? पाठकतय्‌सं पचय् याये फइगु बाखं जुइ फइ लाकि मफइ ? नेपालभाषा साहित्य ख्यलय् छगू हलचल हइगु खः कि? न्ह्यसः चिं वल । लिसलिसें वय्‌कलं मेगु छगू नं घोषणा याना दिल नेपाल संम्वत् ११३७ पोहेला गा सप्तमि खुन्हु थुगु च्वया च्वनागु बाखंया मू नकिंया नां छु जुइ ? वय्‌कलं छुना दीगु

नःलि
साहित्यिक लय्‌पौ

नांलिसे ज्वला:गु नां छ्वया हया दीम्ह भाजु वा मय्जुयात ५ हजार दांया सिरपा अले पाय्छि लिसः बियादीपिं सकसितं म्हतिं २ हजार तका सिरपा बीगु धकाः। ज्या थाकु मखु, सिरपाः त्याके थाकु। अथे खःसां नेपालभाषाया थी थी साहित्यकार व ब्वमिपिंपाखें सिरपा त्याकेगु ता:तुना थी थी नेवाः मय्जुपिनिगु नां लस्कर वल। दकलय् न्हापां वखुन्हु हे पूर्ण मुनकमिं भाजुं लिसः बिया दिल, 'सितु', दर्शनं शाक्य भाजुं 'हेरामाया, अथे हे राश भाजुं 'तिसा' अले भाजु मथुरा साय्मिया नकिं मय्जुपिनिगु नां खुसि बाः वये थें वल - पलेस्वां, तिमिला, पलिस्था, यचा, मिला, न्हिला, हिसिलिना, लसता, अस्मिता, मिश्रि, कयः, कयःमैं, च्वाकिंचा, लतंमै, नीलः, मतिना, भिन्तुना, पल्पसा, लजना, ललना, हिसि, तिसा, राजमति, सिला, चमेलि, सितुलानी, लुमन्ति, पानबति, मिलाजः, हिसिला, यजु, सिन्तली, सिरिमाया, सिरपा, मिजला, ल्यासेम्ह, पल्स्वां, लहना, केलेहेमिखा, कयोमय्जु, माया, पालिजा, लुमन्ति, मिखा, लालसा, राजमति, पिंगला, प्राण, मूस्वां, पामिला, लसता, लुंनिभाः, लुंजला, नमि, अहिल्या, सहनसिला, तकुमाया, तकुमैचा, कली, सिचुलानी, सिन्तालिचा, कयःमय्जु, कयःमैंचा, नसला, नःलि, येचामैंचा, गुणकेशरी, सूचिना, बांला:थकुं।

वय्कलं न्यंगु न्ह्यसःयात सच्छि व निम्ह भाजु मय्जुपिसं नां दुतिना दिल। आः वय्कःयात मेगु पीखुगुलिं मयाक बाखंया नकिंपिनिगु नां तयेत धन्दा मन्त। जिं नं वय्कःया न्हूगु ताहाः बाखंया मू नकिंया नां 'नमि' दुथ्याका। छाय्धासां वय्कलं थुगु ज्याय् ब्वति कायेगु अन्तिम दिं नवमि पाखें नमि ल्यया। जिगु ल्यज्या पाय्छि जू वा मजू ...? लिच्वः पिया।

लिच्वः वये न्ह्यः वय्कःलिसे फेसबुकया मेसेज बक्सय् जूगु तसकं न्ह्याइपुगु संवाद छकः न्ह्यब्वये मास्ते वल। थौंकन्हे मथुरा दाइलिसे जि तसकं सती फेसबुकं याना। वय्कःया बाखं वा उपन्यासया पात्रतसें गुलि न्ह्याइपुक्क संवाद नवाइ, वय्कःलिसे च्याट् यायेबलय् व स्वया नं न्ह्याइपुस्से च्वं। ख्याः यायेमाः मथुरा दाइ, नासलं लिइक। अप्वः धयाथें वय्कः फेसबुकय् दयाच्वनी। छन्हु धया छ्वया, ख्याः याये थें - 'थुगुसिया ५ हजार पाय्मो जिगु हे जुल मखुला मथुरा दाइ ? हाय्ट्रिक जुल मखुला ?'

-'छु धाये छु धाये ! धाये मखु धा:सां छता धाये। अंगःया नं न्हाय्पं दु हानं। ताइ ला कि छु सुनां नं। ...व व नामय् सत्य सत्य धरोधर्म छगः आखः 'मि' घाना च्वंगु दु ...। उग्रिमय वय्कलं लिसः बिया दिल।

-'गात मथुरा दाइ....' जिं लय्ताया च्वया छ्वया।

-'छिं गात धयादिल, जितः मगाःनि छता अज्जं धायेगु दनि। पुरस्कार घये सुइम्ह बिजेताया जात (caste) छगू नं दु... व खः ताम्राकार, सत्य धरोधर्म। गात ला ? मथुरा दाइया लिसः ब्वनाम्ह जितः म्ह छम्हं चिल्ल मिन। अले लिसः बिया - 'आः मेगु छु मानि...'

-'आः मेगु छु मानि धयादिल। मानि। खँ पुमवनि सिउ। बिजेताया नां 'क का कि की निसें कँ कः' तक्कया आखः ग्वलं नां दयाच्वंगु दु सिउ। मेगु मानिला ?'

जिं मेगु छता नं मानि मथुरा दाइ धकाः धायेगु बिचाः - थौंकन्हे अमेरिकाय् च्वंम्ह खःला धकाः तर जिं थ्व न्ह्यसः मन्यसें मेगु हे न्ह्यसः न्यना

-'हलू धया दी धुंकल छिं, कुतिं न्याना स्वयेगु बानी मदु। हानं माघ ९ गते पासापिं नेपालबन्द यानाः जुलुस जकं वइगु खःला धकाः ग्यासें वः मथुरा दाइ।' हायेके थें यानाः लिसः बिया। छाय्धाःसा निकः सिरपा लाःबलय् ला स्वकुमित सकलें हाला हःगु लुमंसे वल।

नःलि
साहित्यिक लय्पौ

आः ह्याट्रिक जुइ बले ला गये जक हालीगु जुइ। छकः छकः न्ह्याइपुसे च्वना वल। छकःछकः ग्याना वल-सिरपा कायेत ला नेपालय् हे वनेमाली थुगु पालय्। व नं निला लिपा। मतिं मतिं बिचाः याना एअरप्लेनया टिकट याकनं रिजर्भ यायेमाली। ज्याय् नं बिदाया वन्दोवस्त यायेमाली। निला जक ल्यं दनि वय्कः्या जंकोया ज्याइवः, सफूया उलेज्या गन सिरपा नं इनी। छगू कथंया लसतां भय्बिल। नेपाः बैन्क्वेटया हलय् मनमनं थ्येन। सिरपाः लःल्हाना कया, बांलासे च्वंगु म्हिचाय् न्याह्नः तका, ह्याँउगु खादा क्वखाना उकिसनं ह्याट्रिक याःगुया लसताय् विशेष सिरपा व तपाःगु दसिपौ नं।

इल्लइल्ल चैत्र ४ या लू मिखाय् घानाः थःगु ज्याय् ब्वाँय् वना।

नेपालय् माघ ९ गते जुल। अमेरिकाय् माघ ८ गते तिनि। मन मच्वं। गबलय् वय्कलं लिच्वः घोषणा याइ धकाः। वय्कःयात लुमंके थें यानाः मेसेज बक्सय् च्वया छ्वया -'माघ ९ गते जुल मथुरा दाइ....'

पलख लिपा वय्कलं लिसः बिया दिल, 'न्ह्यः वैच्वन भाइ '

वय्कःयात डिस्टर्व मयाना। खला वय्कलं बहनिसिया ८ बजे जक लिसःया घोषणा यायेगु धागुलिं द्यना छ्वये न्ह्यः छइवः च्वया 'बांलाःगु म्हगस म्हंके न्हिं मथुरा दाइ...'

न्ह्यलं चाःबलय् मथुरा दाइया लिसः वयाच्वंगु खन - 'जिउ जिउ...।'

थन स्व रे...'मि' मिलय् जुउ, ताम्राकार मिलय् जुउ, क का कि कीया बिजेताया नां नं मिलय् जुउ। छता हे जक मिलय् मजुउ। व खः ...Gender '। छु धाःगु थ्व भ्कसंग वन। अय् थय् धाये मफुत। गनं हानं ख्याः जकं याःगु मखुला ? गबलें गबलें फोनय् खँ ल्हाये बलय् जिगु सः मिसा सः वयेयः। उकिं जक वय्कलं Gender मिले मजू धाःगु जुइका। छकः थःथःम्हं न्हिला।

पलख लिपा वय्कलं थःगु ताहाः बाखंया नकिं मयुजुया नांया बिजेता घोषणा याना दिल तप्पागु थःम्ह. हे डिजाइन यानाः।

मिजला

खः। मिजला। जिं उगु बाखनय् उम्ह मिसा-पात्रयात छुनागु नां मिजला हे खः।

'वया नां छु जुइ !!!' धकाः छिकपिंके न्यनागु न्ह्यसलय् १०२ सच्छि व निम्ह भाजु मय्जुपिसं नां दुतिनादिल। दःयल। सकलसितं सुभाय्। थुगु नां मिले याःपिं निम्ह दत। न्हापां लिसःब्यूम्ह मय्जु खः कञ्चन ताम्राकार अले लिपांब्यूम्ह भाजु खः सुगत रत्न सिन्दुराकार। वय्कःपिन्त ५०००।= अले २०००।= तका दांया पुरस्कार बनिइ।

आः वइगु २०७३ चैत्रया ४ गते शुक्रवाः छगू साहित्यिक भव्य ज्याःभ्वः-लय् सफू पितब्वज्या अले वय्कःपिन्त नं पुरस्कार लःल्हायेगु ज्या जुइ। ब्वति कयादीपिं सकल १०२म्ह कासामिपिन्त उगु सफू छगू छगू उपहार देछायेगु नं जुइ। ज्याभ्वःलय् मभाये मदु। सुभाय् !!

उगु सफू यौन-मनोविज्ञानया छगू स्याःगु दस्तावेज जुइ। व सफूया नां हे 'मिजला' जुइ !!!

मथुरसायमि

लिच्वः स्वस्वं सिमां कुतुंवःम्ह माकः थें जुल। अले जिं छत्वाःचा च्वया -'जि बुत, छि हे त्यात मथुरा दाइ, छिं ला जितः धलंधलं ब्वाकूगु जुयाच्वन...।'

मथुरा दाइया ज्याथ जंक्वया लसताय् भिन्तुना। वय्कः ७७ दँ ७ महिना ७ दिन ७ पलया मखु ख्वाः सफूया १७ दँ ७ महिना ७ दिन ७ पलया खना च्वना।

मथुरा दाइ, छिगु सुस्वास्थ्य व दीर्घायूया कामना याना।

नःलि
साहित्यिक लय्पौ